

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

ОБЛІКОВА КАРТКА об'єкта культурної спадщини

Група курганів I «Басурманської могили»
(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Археологічний	Комплекс	Місцевого значення

1. Дата утворення об'єкта:

IV – I тис. до н.е., епоха енеоліту, бронзового і раннього залізного віків

2. Місцезнаходження об'єкта:

Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький район, Полтавська область, у північній частині с. Ревівка, за 1,446 км північний захід (азимут 322°) від приміщення залізничної станції Галещина, на сільському кладовищі.

Географічні координати умовних центрів курганів (орієнтовні):

№ точки	градуси, мінути, секунди (datum WGS 84)	
	N	E
1	49°10'48.3863"	33°44'27.4898"
2-4	Не встановлені	

Під'їзд з мм. Полтави і Кременчука: автодорогою О 1711146 — до південно-західної околиці с-ща Нова Галещина Козельщинського району і повороту дороги з твердим покриттям на с. Ревівку. Далі — на північно-східну околицю села і польовою дорогою — до сільського кладовища.

3. Охоронний № пам'ятки:

Не встановлений.

4. Дати і № документів, відповідно до яких об'єкт узятий на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

Найбільший курган групи взятий на облік рішенням № 247 Полтавської обласної ради від 23 квітня 1984 р.

5. Функціональне використання:

Сучасне	Первісне	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Задернований насип з окремими могилами, менші кургани зайняті городами	Насипи над похованнями	Кладовище XIX-XX ст., тригопункт

6. Стислий опис об'єкта:

Розташування об'єкта	Кургани споруджені на невеликому мисі другої надзаплавної тераси правого берега р. Рудьки (лівий приток р. Псла — р. Дніпро) висотою 74,3 м над рівнем Балтійського моря та близько 5 м над її
----------------------	--

заплавою, відомого серед місцевих жителів під назвою Тальний горб. Кургани розташовані неподалік північно-східної околиці села, у межах та із західного боку від сільського кладовища.

Характеристика об'єкта

Група курганів займає вершину виразного пологого пагорба надзаплати, з обох меридіональних боків позначеного невеличкими вибалками, розташовану з південного боку від польової дороги до кладовища.

В її складі нараховується 4 кургани висотою 0,40 – 3,45 м та діаметром 18 – 38 м, що розташовані компактною скупченням, дещо видовженим з північного сходу на південний захід на 110 м.

Найбільший (№ 1) — задернований, здіймається посеред кладовища, межі якого ще в 1930-х рр. обнесіні обвалуванням заввишки близько 1 м. Наразі обвалування поросло деревами й кущами. Східна пола насипу вкрита похованнями, поряд є просів (4 x 5 м), вірогідно, від осування камери захоронення доби раннього залізного віку. На сплюсненій вершині наявні сліди давно знищеного тригопункту. Форма насипу правильна округла, перетин — близький до оплилого напівкулястого. Місцева назва кургану — Басурманська могила. Його нівельована висота — 3,45 м, діаметр 34 x 38 м.

Кладовище хут. Ревівка з'явилося на кургані не пізніше середини XIX ст., про що свідчать мапи того часу. На дрібномасштабній карті видання 1982 р. відносна висота кургану на кладовищі становить 1,4 м. На інших топоосновах і планах насип зображений винятково як кладовище.

Три менші кургани (№№ 2-4) — розорюються під городи. Свого часу (1970-ті рр.) вони були незначно розгорнуті бульдозером для забезпечення нових площ під сільськогосподарські угіддя.

За усними свідченнями старожила с. Ревівки — гр. Рєви П.В., що оприлюднені друком, менший курган (№ 2) біля Басурманської могили — так звану Чортову могилу, наприкінці XIX чи на початку XX ст. селяни спробували розкопати, бо виорали посеред нього великий камінь-стелу. Невдовзі практично під ним знайшли поховання чоловіка, «з кінською головою» поряд. Ця знахідка викликала страх, тому місце знахідки освятили, а вершину насипу чоловіки розкидали лопатами навкруги.

Обміри і результати обстеження курганів наводяться у таблиці нижче:

№ п/п	Висота (м)	Діаметр (м)	Площа (м²)	Стан й особливості насипів
1	3,45	35 x 38	1044	Задернований, частина піл зайнята кущами. Розташований посеред обвалованого кладовища. Східна пола зайнята похованнями, на східному схилі є просів, на сплюсненій вершині — рештки тригопункту.
2	0,70	25	490	Розгорнутий селянами, розораний. Край вершини у XIX ст. виявлене поховання козівника. Місцева назва — Чортова могила. Використовується під городи.
3	0,55	20	312	Розорюється, круглої в плані форми. Під городами.
4	0,40	18	254	Розораний. За кольором рослинності і збереженням вологи в ґрунті окреслюються контури кільцевого рівчака. Під городами.

Орієнтовна загальна площа, зайнята курганами, — 0,2100 га.

Наявність творів мистецтва	Твори мистецтва на території (нерухомі), або ті, що надають зображення курганів, відсутні.
-----------------------------------	--

7. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

1. Курган № 1. 2. Курган № 2. 3. Курган № 3. 4. Курган № 4.
--

8. Ступінь схоронності:

Добрий, задовільний, незадовільний, аварійний	Загальний стан кургану № 1 — ближче до задовільного, не зважаючи на часткове пошкодження могилами кладовища, курганів №№ 2 – 14 — незадовільний. Акт обстеження технічного стану № 47 від 29 жовтня 2014 р. додається.
--	---

9. Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Акт обстеження	1978	Лугова Л.М.	Архів НД методичного відділу Полтав. краєзнавчого музею, 1978.
Науковий звіт	2006	Супруненко О.Б., Шерстюк В.В.	Науковий архів Інституту археології НАН України, ф.е., 2006/63; Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології УК ПОДА, ф.е., спр. 439.
Науковий звіт	2007	Супруненко О.Б., Шерстюк В.В.	Науковий архів Інституту археології НАН України, ф.е., 2007/150; Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології УК ПОДА, ф.е., спр. 472.

10. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Архівні матеріали	1. Лугова Л.М. Про кургани на земугіддях колгоспу ім. Кірова Кременчуцького району (акт обстеження з метою охорони курганів як пам'ятників археології) // Архів НД методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею. — Акти обстежень, 1978. 2. Паспорт: Курганна група, сс. Бондарі, Василенки, Ревівка / Укл. Лугова Л.М. — 1983 // Поточний архів ЦОДПА. — Паспорти пам'яток археології. 3. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Звіт про археологічні обстеження території та округи Біланівського родовища залізистих кварцитів на території Дмитрівської сільської ради м. Комсомольськ та Кременчуцького району Полтавської області в 2006 р. // НА ІА НАН України. — Ф. е. — 2006/63; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 439. — Арк. 18. 4. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Звіт про археологічні обстеження території та округи Галещинського родовища залізистих кварцитів на території Кременчуцького і Козельщинського районів Полтавської області у 2007 р. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 2007/150; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 472. — 150 арк.
Картографічні матеріали	5. Ряд XXV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской / Грав. конт. топ. Ментин, 3-й предм. учен. Лисицын, горн. чин. Нагавицын и Зиновьев; Вырез. слова Поповцев и Иванов 7-й. — [Изд. 1850-х гг.]. 6. Ряд XXV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской

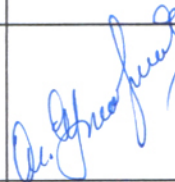
	губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской. Часть Херсонской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г., часть Полтавской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г. / Грав. конт. топ. Ментин, 3-й предм. учен. Лисицын, горн. чин. Нагавицын и Зиновьев; Вырез. слова Поповцев и Иванов 7-й // Воен.-топограф. карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. — СПб.: Воен.-топограф. Депо, 1863-1878. — 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). — Л. 22. 7. Ряд XXV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской. Часть Херсонской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г., часть Полтавской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1887 г. / Грав. конт. топ. Ментин, 3-й предм. учен. Лисицын, горн. чин. Нагавицын и Зиновьев; Вырез. слова Поповцев и Иванов 7-й — [Изд. 1900-1917 гг.]. 8. Ряд XXV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской. Часть Херсонск. Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г., часть Полтавск. Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1887 г. Исправлено и Июле 1922 г. / Грав. конт. топ. Ментин, 3-й предм. учен. Лисицын, горы чин. Нагавицын и Зиновьев; Вырез. слова Поповцев и Иванов 7-й. — М.: Москов. картоиздат. отдел, Корп. Воен. Топографов. — Печатано в Июне 1922 г. 9. X-40-63-B-г-2. — М 1:10 000. — Съемка 1975 г. — ГУГК при Совете Министров СССР. — 13-XI-78 г. 10. M-36-104. — Комсомольск. — М 1:100 000. — Сост. местн. на 1982 г. — Генеральный штаб. — Изд. 1983 г. 11. Днепродзержинское водохранилище. М 1:50 000. — К., 2010.
Бібліографічні матеріали	12. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Нові археологічні дослідження на Кременчуччині. — К. — Полтава: ЦП НАНУ і УТОПІК, 2006. — С. 16, 19. — Рис. 1: 16; 19. 13. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Обстеження території Галещинського родовища залізистих кварцитів у Кременчуцькому і Козельщинському районах на Полтавщині // Археологічний літопис Лівобережного Подніпров'я. — Полтава: Археологія, 2007. — № 1-2 (19-20). — С. 64-65, 67. — Рис. 10. 14. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Пам'ятки археології території Галещинського родовища залізистих кварцитів на Полтавщині. — К.-Полтава: Дивосвіт, 2007. — С. 22-23. 15. Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. Кургани Нижнього Прип'яття. — К.: ЦП НАНУ і УТОПІК, 2011. — С. 16.

11. До облікової картки додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець
<i>Графічні матеріали</i>			
Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Карта розташування (основа: М-36-104. — Ген. штаб. — М 1: 100 000. — Комсомольськ. — М.: ГУГК, 1983).	1	2014	Коверко А.В.
Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Генеральний план (основа: Днепродзержинское водохранилище. — М 1: 50 000. — К., 2010).	1	2014	Супруненко О.Б., Коверко А.В.

Фотофіксація			
Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів I на космічному фотознімку (за програмою «Google Earth»).	1	2014	Шерстюк В.В., Коверко А.В.
Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів I. Насип № 1. З північного заходу і півночі.	2	2007, 2014	Супруненко О.Б.

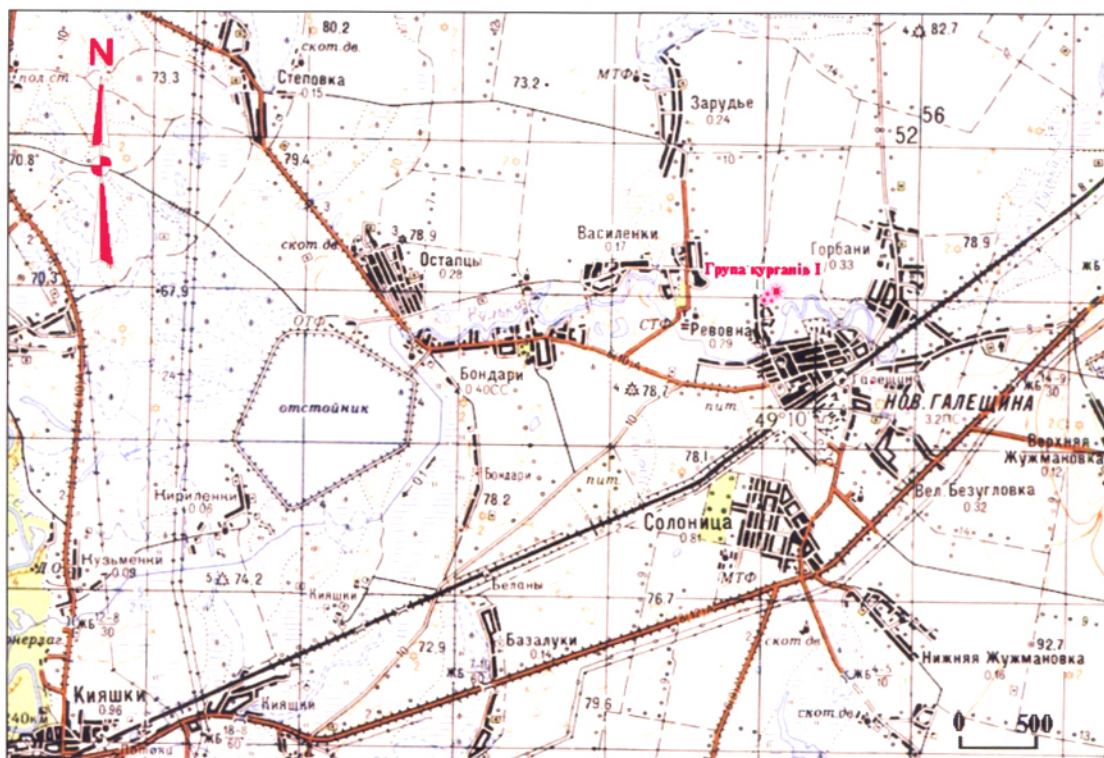
Облікову картку склали:

Посада та назва Організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Провідний науковий співробітник Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник	О.Б. Супруненко		07.11.2014
Завідуючий відділом Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації	магістр	В.В. Шерстюк		07.11.2014

Керівник органу охорони культурної спадщини —
Начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації
Г.І. Фасій
 (ініціали, прізвище, підпис, печатка)

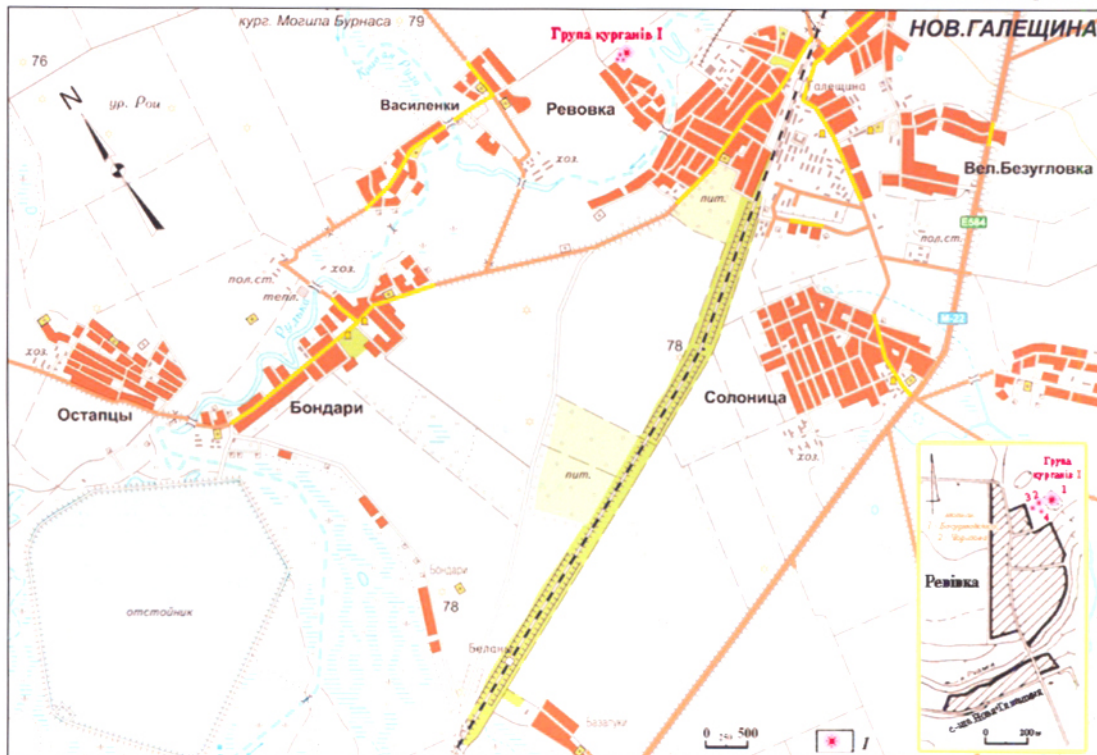

Ілюстрації

1. Рєвївка, с., Бондарївська сїльська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Карта розташування (основа: М-36-104. — Ген. штаб. — М 1: 100 000. — Комсомольськ. — М.: ГУГК, 1983).

Підг. Коверко А.В., 2014.

2. Рєвївка, с., Бондарївська сїльська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Генеральний план (основа: Днепродзержинское вдхр. — М 1: 50 000. — К., 2010).

Умовні позначення: 1 — кургани з розроблюваними охоронними зонами.

Підг. Супруненко О.Б., Коверко А.В., 2014.

3. Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів I на космічному фотознімку (за програмою «Google Earth 5.2.1.1588»).

Підг. Шерстюк В.В., Коверко А.В., 2014.

4. Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів I. Насип № 1. З півночі.

Фото Супруненко О.Б., 2007.

5. Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Насип № 1 – Басурманська могила.
З північного заходу.

Фото Супруненко О.Б., 2014.

АКТ

технічного стану об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини (необхідне підкреслити)

№ 47

від 29 жовтня 2014 р.

Група курганів I «Басурманської могили», Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький район, Полтавська область

(найменування об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини)

Археологічний комплекс

(вид/види об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини)

Пам'ятка археології місцевого значення

(категорія об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини)

Найбільший курган взятий на державний облік рішенням № 247 Полтавської обласної ради від 23 квітня 1984 р.

(номер і дата рішення про взяття на облік)

(існуючий охоронний номер (за наявності))

Ми, що нижче підписалися, представники Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації, Шерстюк В.В., завідуючий відділом, Мироненко К.М., завідуючий відділом, Супруненко О.Б., провідний науковий співробітник, кандидат історичних наук, заслужений працівник культури України

(найменування органу охорони культурної спадщини, П.І.Б., найменування посади)

склали цей Акт про те, що цього числа нами проведено огляд технічного стану комплексу об'єктів культурної спадщини групи курганів I, Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький район, Полтавська область.

(найменування об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини, охоронний номер)

за 1,446 км північний захід (азимут 322°) від приміщення залізничної станції Галещина, на сільському кладовищі.

Географічні координати умовних центрів курганів (орієнтовні):

№ точки	градуси, мінути, секунди (datum WGS 84)	
	N	E
1	49°10'48.3863"	33°44'27.4898"
2-4	Не встановлені	

(місцезнаходження об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини)

загальною площею 0,21 га,

технічна адреса вказаного об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини група курганів I «Басурманської могили», Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький район, Полтавська область

У результаті огляду об'єкта (пам'ятки) встановлено:

ТЕХНІЧНИЙ СТАН ОБ'ЄКТА (ПАМ'ЯТКИ) КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ:

1. Загальний стан комплексу об'єктів (пам'ятки) культурної спадщини: більший курган задернований, з рештками старого кладовища, останні розорюються (надані у користування городи).

(коротка характеристика стану об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини в цілому)

2. Стан збереження: Загальний стан комплексу пам'яток: великий курган — задовільний, 3 розораних менших — незадовільний.

Кургани споруджені на невеликому мисі другої надзаплавної тераси правого берега р. Рудьки (лівий приток р. Псла) висотою 74,3 м над рівнем моря та близько 5 м над її заплавою, відомого серед місцевих жителів під назвою Тальний горб. Кургани розташовані неподалік північно-східної околиці села, у межах та із західного боку від сільського кладовища.

Група займає вершину пологого пагорба надзапави, з обох меридіональних боків позначеного невеличкими вибалками, з південного боку від польової дороги до кладовища.

У її складі нараховується 4 кургани висотою 0,40 – 3,45 м та діаметром 18 – 38 м, що розташовані компактною скупченням, дещо видовженим з північного сходу на південний захід на 110 м.

Найбільший (№ 1) — задернований, здіймається посеред кладовища, межі якого ще в 1930-х рр. обнесені обвалуванням заввишки близько 1 м. Наразі обвалування поросло деревами й кущами. Східна половина насипу вкрита похованнями, поряд є просів (4 x 5 м), вірогідно, від осування камери захоронення. На сплюсненій вершині наявні сліди давно знищеного тригопункту. Форма насипу правильна округла, перетин — близький до оплилого напівкулястого. Місцева назва кургану — Басурманська могила. Його нівельована висота — 3,45 м, діаметр 34 x 38 м.

Три менші кургани (№№ 2-4) — розорюються під городи. Свого часу вони були розгорнуті бульдозером для забезпечення нових площ під сільськогосподарські угіддя.

Обміри і результати обстеження курганів наводяться у таблиці нижче:

№ п/п	Висота (м)	Діаметр (м)	Площа (м²)	Стан й особливості насипів
1	3,45	35 x 38	1044	Здернований, частина піл зайнята кущами. Розташований посеред обвалованого кладовища. Східна половина зайнята похованнями, на східному схилі є просів, на сплюсненій вершині – рештки тригопункту.
2	0,70	25	490	Розгорнутий селянами, розораний. Край вершини у XIX ст. виявлене поховання козівника. Місцева назва – Чортова могила. Використовується під городи.
3	0,55	20	312	Розорюється, круглої в плані форми. Під городами.
4	0,40	18	254	Розораний. За кольором рослинності і збереженням вологі в ґрунті окреслюються контури кільцевого рівчака. Під городами.

(детальний опис вигляду, стану збереження окремих частин, конструктивних елементів об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини із зазначенням матеріалу, розміру, наявності меморіальних дощок тощо)

3. Відомості про реставраційні та інші роботи, які були проведені на об'єкті (пам'ятці) культурної спадщини (за наявності): не проводилися.
(дата здійснення, проектна та підрядна організації, характер проведених робіт)

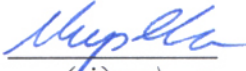
4. Стан території об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини: площа курганів — 0,2100 га. 3 насипи розорюються.
(площа, благоустрій, озеленення, огорожа тощо)

5. Додатки: 2 — рис. і фото.
(матеріали фіксації)

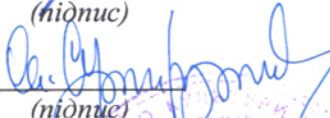
Представники органу
охорони культурної
спадщини

(підпис)

В.В. Шерстюк
(П.І.Б.)

(підпис)

К.М. Мироненко
(П.І.Б.)

(підпис)

О.Б. Супруненко
(П.І.Б.)

Начальник управління
культури Полтавської
облдержадміністрації
(найменування посади
керівника органу охорони
культурної спадщини)

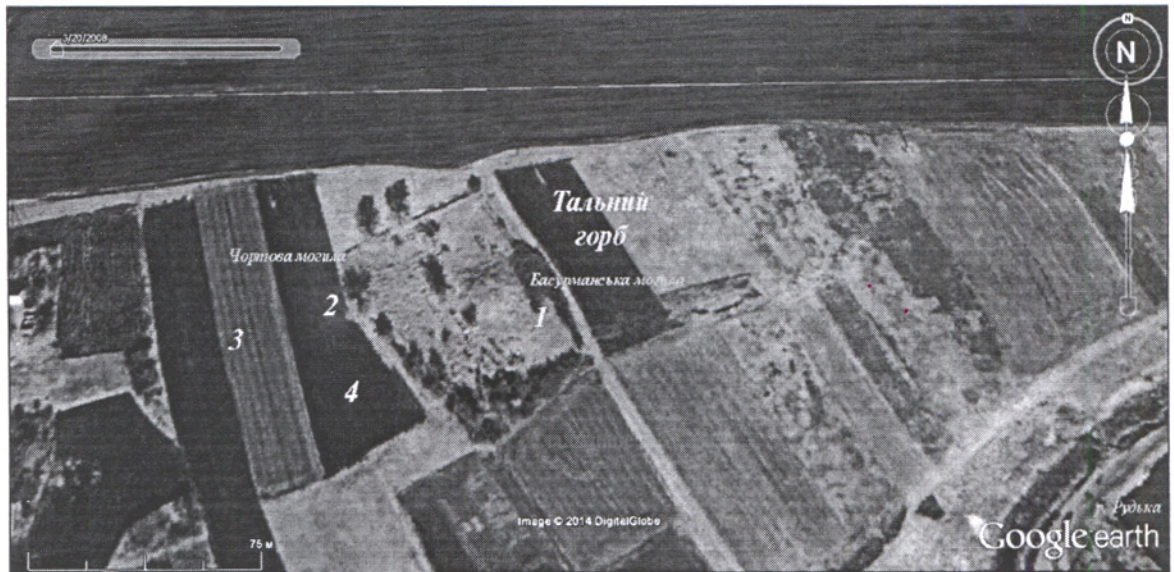

(підпис)

Г.І. Фасій
(П.І.Б.)

М.П

Додаток до акту технічного стану об'єкта культурної спадщини

1. Ревівка, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів I на космічному фотознімку (за програмою «Google Earth 5.2.1.1588»).

2. Бондарі, с., Бондарівська сільська рада, Кременчуцький р-н, Полтавська обл. Група курганів I. Насип № 1 – Басурманська могила. З північного заходу.